

SZTUKA AMERYKI ŁACIŃSKIEJ 2011, NR 1

ISSN 2299-260X

Święta Gertruda Wielka – kult i ikonografia w sztuce kolonialnej Nowej Hiszpanii

Antonio Rubial García

(Universidad Nacional Autónoma de México)

Doris Bieńko de Peralta

(Instituto Nacional de Antropología e Historia – México)

Gertruda Wielka, mimo że dzisiaj jest świętą prawie zupełnie zapomnianą w Ameryce Łacińskiej, była znana mieszkańcom Nowej Hiszpanii i Peru w XVIII w. z wielu przedstawień. Zwykle wyobrażano ją jako zakonnicę w czarnym habicie, z pastorałem opatki i sercem jako głównym atrybutem. W tym właśnie czasie kult tej czternastowiecznej niemieckiej benedyktyнки, znanej też jako Gertruda z Helfty, rozpowszechnił się w całym imperium hiszpańskim i jego posiadłościach pozaeuropejskich. Jego ślady możemy znaleźć nie tylko w Kastylii, Aragonii i Portugalii, ale także w Peru, Kolumbii, Wenezueli, Boliwii i Meksyku¹.

¹ Św. Gertruda Wielka (Santa Gertrudis la Magna, 1256–1302), znana też jako Gertruda z Helfty, miała kilka imienniczek, które były nieznanne w kulturze iberoamerykańskiej. Wśród nich możemy wymienić św. Gertrudę z Nivelles, opatkę z VII w. i patronkę ogrodników chroniącą przed plagami myszy, której święto obchodzono w marcu. W Europie były znane też Gertruda z Aldenberg (XIII w.), Gertruda van der Oosten – czternastowieczna beginka i Gertruda z Hackeborn, o której jeszcze wspomnimy. Fakt istnienia imienniczek jest istotny, ponieważ w specjalistycznej literaturze iberoamerykańskiej często są one mylone, tak jak np. w przypadku *Diccionario iconográfico religioso peruano* autorstwa Nandy Leonardini i Patricji Bordy (LEONARDINI, BORDY 1996: 137), gdzie przedstawia się Gertrudę z Helfty z biografią Gertrudy z Nivelles.